

Ελένη Γλύκατζη-Αρβελέρ: Ελένη Γλύκατζη-Αρβελέρ στο βιβλίο

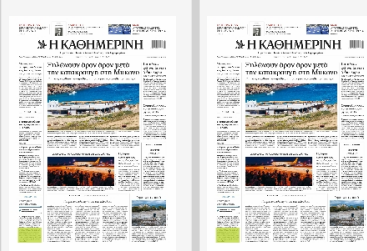
Media: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Page: 1,14

Published at: 25-04-2023

Author: Surface: 805.35 cm² Circulation: 14860

Subjects:

● Ελένη Γλύκατζη-Αρβελέρ:

Μύχιες σκέψεις, την απώλεια, τη μνήμη, το Βυζάντιο, αλλά και αδημοσίευτα ποιήματά της μοιράζεται η Ελένη Γλύκατζη-Αρβελέρ στο βιβλίο «Από μένα αυτά...» των εκδόσεων Πατάκη. Σελ. 14

Το Βυζάντιο, η Σορβόννη, η μνήμη, ο απολογισμός

Η Ελένη Γλύκατζη-Αρβελέρ εκ βαθέων

Του ΝΙΚΟΥ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΥ

Απόσπασμα εμπειρίας και σοφίας, ο λόγος της Ελένης Γλύκατζη-Αρβελέρ φτάνει σε εμάς ανακουφιστικός, καθουσιαστικός. Το νέο βιβλίο «Από μένα αυτά...» (εκδ. Πατάκη) είναι μια συνομιλία με τον δημοσιογράφο και συγγραφέα Μάκη Προβατά και την Εφη Βασιλοπούλου, στέλεχος του Ευρωπαϊκού Κέντρου Δελφών, για όλα όσα μπορεί να έχουν νόημα, αξία, βάρος, χαρά και επιθυμία.

Αυτή η μακροσκελής συνέντευξη, στο είδος των βιβλίων που αποκαλύπτουν μύχιες σκέψεις, αναμνήσεις και περιγραφές, σαν μια μαιευτική μέθοδος συναινετικής αυτοβιογραφίας, έχει στην προκειμένη περίπτωση σημαντικές αρετές. Πρώτον, η Ελένη Γλύκατζη-Αρβελέρ, απελευθερωμένη και γνήσια, μιλάει όχι μόνον για τη δική της ζωή, αλλά με την αρετή των χρόνων της για όλα τα θέματα της ζωής, με τρόπο ρεαλιστικό και φιλοσοφικό. Δεύτερον, μας αποκαλύπτει τα ποιήματά της (ο «Απολογισμός» διαβάζεται με τη νοερή εικόνα ενός κλάδου ελαιάς ή μιας δάφνης στεφάνης). Και τρίτον, μας καθιστά κοινωνούς ενός τρόπου θέσεως: «Η πειθαρχία στον άνθρωπο είναι πολύ σημαντική και πολύ δύσκολη. Όμως το βασικό ερώτημα είναι: Πειθαρχία σε τι; Και ας πούμε ότι διέκρινες σε τι πρέπει να πειθαρχήσεις – τι θυσίες είσαι διατεθειμένος να κάνεις γι' αυτό; Πειθαρχία σημαίνει μια σειρά θυσιών, και γι' αυτό άλλοι την αντέχουν και άλλοι όχι».

Η Ελένη Γλύκατζη-Αρβελέρ μιλάει με έναν τρόπο στέρεο και είναι σαν να ακούς τη γνώριμη χροιά της φωνής της. «Αν είχα τη δυνατότητα να αφαιρέσω ένα ελάττωμα του Έλληνα, θα ήταν το “εγώ”», διαβάζουμε. Ο λόγος της ρέει και είναι φορές που θέλεις να σταθείς και να διαβάσεις ξανά τα δωρικά αποσπάσματα της σκέψης της. Σε μια ερώτηση για το «πού πάει η ψυχή μετά

«Έχω καταλήξει πως όσο ζεις, περνάς σε κάποιους τη “σκυτάλη” και αυτή η σκυτάλη είναι η ψυχή. Αρα, από αυτήν την άποψη, ποτέ δεν είσαι ένας μόνος άνθρωπος», λέει η κ. Αρβελέρ.

θάνατον», η Ελένη Γλύκατζη-Αρβελέρ καταλήγει: «Έχω καταλήξει πως όσο ζεις, περνάς σε κάποιους τη “σκυτάλη” και αυτή η σκυτάλη είναι η ψυχή. Αρα, από αυτήν την άποψη, ποτέ δεν είσαι ένας μόνος άνθρωπος». Έχει έναν τρόπο συναίρεσης του βάρους και της ομορφιάς της ζωής, και αν από τη μια μιλάει γι' αυτό που νιώθει όταν ατενίζει τον ορίζοντα στη θάλασσα, μπορεί την επόμενη στιγμή να μιλήσει για την ιστορία, τη μνήμη, την απώλεια, τη σταδιοδρομία της, τον σύντροφο της ζωής της, τα παιδικά χρόνια στον Βύρωνα, την Αντίσταση, τον Ελευθέριο Βενιζέλο, τη Σορβόννη, το Βυζάντιο, το Ευρωπαϊκό Κέντρο Δελφών.

Η ποιητική πλευρά της Ελένης Γλύκατζη-Αρβελέρ ήταν μια έκπληξη, καθώς η έκδοση

Η Ελένη Γλύκατζη-Αρβελέρ (δεξιά) με δύο από τα αδελφία της, τη Σμάρω και τον Βάσο.

περιλαμβάνει και 10 αδημοσίευτα ποιήματά της. Με μια αύρα ιερότητας για το βίωμα της ζωής και με μια βαθιά βιωμένη σχέση με την ελληνική γλώσσα, τα ποιήματά της προσεγγίζουν το μυστήριο του ανθρώπου. Θα έλεγε κανείς ότι εντοπίζεται μια δωρικότητα σε ό,τι λέει. Η κατάκτηση εκείνης της οικονομίας που σου δίνει η σκέψη και η εμπειρία.

Μ. Αλέξανδρος

Ένα ακόμη στοιχείο που ξεχωρίζει είναι οι αναφορές της στον τάφο του Μεγάλου Αλεξάνδρου. «Έχω πλέον πολλά επιχειρήματα», λέει, «που με κάνουν να είμαι πεπεισμένη ότι ο Μέγας Αλέξανδρος είναι θαμμένος στον μεγάλο βασιλικό τάφο της Βεργίνας, και πιστεύω ότι θα δικαιοθώ, αλλά μετά θάνατον».

Εντυπωσιάζει αυτό που λέει στο τέλος της συνέντευξης: «Ως παρακαταθήκη θα ήθελα να θυμούνται ότι ήμουν πεπεισμένη πως στη Βεργίνα είναι θαμμένος ο Μέγας Αλέξανδρος και όχι ο πατέρας του, Φίλιππος Β΄».

Όμως, το απόσπασμα από αυτό το βιβλίο, που μας φέρνει κοντά σε χίλια δυο ερεθίσματα για στοχασμό, είναι η ζωή με νόημα. Ο εαυτός μέσα στην κοινωνία των ανθρώπων. Η συνεχής προσπάθεια για το ανώτερο και το σύνθετο. Η μελέτη της Ιστορίας, αλλά και η συναίσθηση για όσα μοιραζόμαστε.

«Πατρίδα είναι η συγκίνηση, είναι ο τόπος που κρατά τις αναμνήσεις και τις συγκινήσεις σου», λέει η Ελένη Γλύκατζη-Αρβελέρ. «Πατρίδα είναι τα κοινά μας ενδιαφέροντα, το “εμείς”, το οποίο είναι πολύπλευρο και

φυσικά δεν περιλαμβάνει μόνο τους ανθρώπους με τους οποίους είσαι συμπατριώτης, αλλά και αυτούς με τους οποίους συγκινούμαστε από τα ίδια πράγματα».

«Απολογισμός»

Στίχοι από το ποίημα «Απολογισμός» της Ελένης Γλύκατζη-Αρβελέρ: Από τα πράγματα κρατώ ένα σπετσιώτικο υφαντό./ λίγο ψωμί, ζεστό ακόμη από καρβέλι ζυμωτό./ μια φυσαρμόνικα παλιά και τη λατέρνα/ που έπαιζε Τσιτσάνη στις γειτονίες μου την ταβέρνα.

Ένα καλάθι με σταφύλια, με ροδάκινα και σύκα,/ μια ρίζα δεντρολίβανο, μια γλάστρα για βασιλικό,/ τη βάρκα που αρμένιζε κάποτε στον Σαρωνικό/ τ' αφήνω στο παιδί για θύμηση και προίκα.